

ANDRZEJ JASTRZĘBSKI

ur. 1929; Łańcuchów

Miejsce i czas wydarzeń	Łańcuchów, Milejów, dwudziestolecie międzywojenne
Słowa kluczowe	historia kościoła, historia parafii, protestantyzm, prawosławie, budowa kościoła

Historia kościoła w Łańcuchowie

Jeśli chodzi o stosunki wyznaniowe, to parafia w Łańcuchowie, jak mówią dokumenty, powstała w XIII wieku, i obejmowała okoliczne wsie, w tym również Milejów. W XIX wieku Rostworowska z domu Sufczyńska, własnym kosztem wybudowała kościół i uniezależniła Milejów w strukturze kościelnej od parafii w Łańcuchowie, która to parafia w Łańcuchowie jest w okolicy, jeśli nie najstarsza, to długowieczna.

Cerkiew natomiast była w Milejowie. I w XIX wieku, z uwagi, że ludność stopniowo przechodziła na katolicyzm, względnie mogło tam być około kilkunastu osób prawosławnych, być może, że chodzili tam również jacyś unicy, w każdym razie z uwagi na brak odpowiedniej ilości wiernych, cerkiew została zlikwidowana. I jak już wspomniałem, Rostworowska, z domu Sufczyńska, wybudowała własnym nakładem kościół w Milejowie.

W pobliżu Milejowa leży miejscowość Jaszczów. W Jaszczowie była tak zwana kaplica ariańska, zbór ariański, którego resztki dotrwały do czasów współczesnych.

Może teraz kilka słów o historii kościołów w Łańcuchowie. W XIII wieku istniał kościół w Łańcuchowie. Była to parafia, kościół był drewniany i istniał do połowy XVI wieku. W XVI wieku sytuacja religijna w Polsce i w Europie była skomplikowana. Katolicyzm, powstał w wyniku rozłamu kościoła na prawosławie i katolicyzm. Z katolicyzmu wyłamał się Hus, Kalwin i powstały tak zwane kościoły ewangelickie, zwane protestanckimi. W Polsce możnowładcy przeważnie należeli do kościołów protestanckich. Tak samo było w Łańcuchowie. Właścicielami Łańcuchowa początkowo byli Kuropatwowie, którzy przybyli do Łańcuchowa z obecnego województwa kieleckiego. Po Kuropatwach Łańcuchów odziedziczyli Spinkowie, a i Kuropatwowie, i Spinkowie byli to protestanci. Wieś, natomiast, była katolicka i parafia była katolicka. Protestanci w Polsce poparli starania Karola, króla szwedzkiego, o tron polski, gdyż prawowitym spadkobiercą korony szwedzkiej był Jan Kazimierz, ale Karol chciał opanować Polskę i większość protestantów, a i

katolików popierała Szwedów. Nawet Jan Sobieski zanim został królem, należał do obozu Karola. Jednak Szwedzi, którzy w Polsce rabowali, niszczyli, nie szanowali Polaków, stali się niepopularni i wieś polska rabowana przez Szwedów i częściowo możnowładztwo zmienili pogląd na sprawę. Poparli Jana Kazimierza, który był już zepchnięty na obrzeża, na skraj ówczesnej Rzeczypospolitej, a obrona Częstochowy przez paulinów dopełniła reszty. I zwyciężył katolicyzm. To samo rozgrywało się w Łańcuchowie. W Łańcuchowie Spinkowie, jako protestanci, zostali wypędzeni przez sejm na banicję. W ówczesnych czasach banicją obejmowano przestępców, a wszyscy protestanci, którzy poparli Karola, zostali uznani za zdrajców narodu i skazani na banicję. Jednak majątku im nie odebrano. Wówczas, Stanisław Druszkiewicz, pułkownik Jego Królewskiej Mości, odkupił Łańcuchów, a Spinkowie, wychodząc z Łańcuchowa, ze złości spalili kościół. Wówczas Stanisław Druszkiewicz odbudował kościół własnym sumptem, na co wskazują dokumenty znajdujące się w Bibliotece Katolickiego Uniwersytetu w Lublinie. I tak trwało do początku XIX wieku. W XIX wieku Napoleon ruszył na Moskwę, ale jeszcze szybciej wracał z tej Moskwy, aniżeli tam dochodził. Wojska francuskie wycofując się z frontu, spaliły kościół w Łańcuchowie. Wówczas Józef Sufczyński, potomek Stanisława Druszkiewicza, własnym kosztem wybudował kościół murowany na kształt chaty wiejskiej i kościół ten ukończył w roku 1817. Istnieje on do dnia dzisiejszego i można go obejrzeć.

Data i miejsce nagrania	2015-02-23, Lublin
Rozmawiał/a	Marek Nawratowicz
Transkrypcja	Michał Krzyżanowski
Redakcja	Maria Radek
Prawa	Copyright © Ośrodek "Brama Grodzka - Teatr NN"